

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta (HE 309/2022)

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA
TERVEYSVALIOKUNTA 10.1.2023

Esityksen sisältö

- Hyvinvointialueiden rahoituksen siirtymätasaukseen ehdotetut muutokset (35 §):
 - Siirtymäkauden enimmäismuutoksen rajausta muutetaan -100 eurosta -50 euroon (ja vastaavasti siirtymäkauden porrastusta) niillä alueilla, joiden rahoituslakiin perustuva laskennallinen rahoitus on kunnilta siirtyviä kustannuksia matalampaa
 - Kuntien takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtyvissä kustannuksissa, kun siirtymätasauslaskelmat tarkistetaan vuonna 2023
 - > hyvinvointialueille siirtyy todellinen yhden vuoden palkkakustannus
 - Siirtymätasauksen valtion rahoittama osuus otetaan huomioon koko maan rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa niin, ettei sen vaikutus kertaannu
- Hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen korjaaminen (35 a §):
 - Hyvinvointialuekohtaisen kertakorvauksen kirjaaminen vuoden 2023 rahoitukseen ja maksatusajankohdan täsmentäminen tammikuulle 2024

Siirtymätasauksena huomioon otettavan rahoituksen erotuksen muuttaminen -50 euroon asukasta kohden

- Siirtymätasauksella lievennetään muutosta alueen kunnilta siirtyvistä kustannuksista hyvinvointialueiden laskennalliseen rahoitukseen
 - Jos hyvinvointialueenlaskennallinen rahoitus on suurempi kuin siirtyvät kustannukset, rahoitusta vähennetään siirtymätasausvähennyksellä
 - Vastaavasti jos hyvinvointialueen laskennallinen rahoitus on pienempi kuin siirtyvät kustannukset, rahoitusta lisätään siirtymätasauslisällä
- Siirtymätasauksella muutettaisiin siten, että asukasta kohden - 50 euroa ylittävä laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauslisällä. Samalla siirtymätasauksen porrastusta siirtymäkaudella muutettaisiin tältä osin. (35 § 4 ja 5 mom.)

Kuntien takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset rahoituksen siirtolaskelmissa

- Kuntien vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätöstietoihin sisältyvät takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otettaisiin huomioon rahoituslaskelmissa siten, että hyvinvointialueille siirtyvä kustannus vastaa yhden vuoden suoriteperusteisia palkkakustannuksia
 - Aiempia vuosia koskevista takautuvista maksuista aiheutuvat kertaluontoiset kustannuspiikit eivät näin väärin pysyvästi siirtyvän rahoituksen tasoa
- Kuntien valtionosuuslaskelmien ja hyvinvointialueiden koko maan rahoituksen tason laskelmien tarkistamisesta säädetään 1.1.2023 voimaan tulleissa asetuksissa
 - Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 57 §:n ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 34 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten siirtolaskelmaan vaikuttaville vuosille kirjatut takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otetaan huomioon rahoituslaskelmien tarkistamisessa siten, että siirtyvä kustannus vastaa todellista yhden vuoden palkkakustannusta.
- Takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otettaisiin vastaavasti huomioon tarkistettaessa hyvinvointialueiden siirtymätasauksia vuonna 2023 (35 § 6 mom.)

Siirtymätasausten valtion rahoittama osuus huomioon rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa

- Hyvinvointialueiden koko maan tason rahoitus tarkistetaan jälkikäteen vastaamaan toteutuneita kustannuksia (10 §)
 - Kullekin vuodelle maksetun rahoituksen ja toteutuneiden kustannusten välinen erotus korjataan hyvinvointialueiden ko. vuoden tilinpäätösten valmistumista seuraavan vuoden koko maan rahoituksen tasoon.
- Hyvinvointialueiden valtion rahoitus muodostuu laskennallisesta rahoituksesta ja siihen lisättävästä tai siitä vähennettävästä siirtymätasauksesta
 - Lähtökohtaisesti siirtymätasaukset rahoitetaan alueiden välillä (lisät ja vähennykset kuittaavat toisensa)
 - Jos kuitenkin siirtymätasauksena maksettavat lisät ovat yhteensä vähennyksiä suuremmat koko maan tasolla, lisätään rahoitukseen puuttuva osuus (=valtion rahoittama osuus)
- Valtion siirtymätasauksista rahoittama osuus säädettäisiin otettavaksi huomioon hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteisessä tarkistamisessa (35 § 8 mom.)
 - Voimassa olevan lain mukaisesti jälkikäteistarkistuksessa otetaan huomioon laskennallinen rahoitus
 - Tarkoituksena ei ole ollut, että valtion siirtymätasauksista rahoittama osuus kertautuisi vuosi vuodelta rahoituksen pohjaan ja kasvattaisi jälkikäteistarkistuksen perusteella maksettavaa erotusta
 - Ehdotetaan, että se otettaisiin huomioon jälkikäteistarkistuksessa laskennallisen rahoituksen lisäksi

Vuoden 2023 hyvinvointialuekohtaisen rahoituksen korjaaminen

- Hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitus perustuu osittain vielä kuntien vuoden 2022 talousarviotietoihin
- Rahoitus korjataan jälkikäteen vuonna 2023 kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua koko maan tasolla vuoden 2024 rahoituksesta lukien
- Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella korjataan myös hyvinvointialuekohtainen vuoden 2023 rahoitus (nk. kertakorvaus, 35 a §)
- Voimassa olevan lain mukaan kertakorvaus maksetaan osana vuoden 2024 rahoitusta
- Ehdotetaan, että **kertakorvaus olisi mahdollista kirjata hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoitukseen ja se maksettaisiin tammikuussa 2024**
 - Kohentaisi vuoden 2023 tulosta (vaikutus mm. alijäämän kattamisvelvollisuuden alkamiseen)
 - Arvio kertakorvauksesta otettaisiin huomioon vuoden 2024 lainanottovaltuuspäätöksissä

Lausuntopalaute

- Siirtymäkauden muutoksen rajaaminen -50 euroon sai myös kriittistä lausuntopalautetta
 - Muutoksen nähtiin erkaannuttavan rahoitusta tarveperusteisesta mallista ja vaikeuttavan rahoitusmallin jatkokehittämistä
 - Lausuntojen mukaan muutoksen tulisi olla symmetrinen, eli rajaa tulisi muuttaa myös alueilla, joiden rahoitukseen tehdään siirtymätasausvähennys
- Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottamista siirtolaskelmissa kannatettiin
 - Sote-kuntayhtymiä perustaneet alueet pitivät tätä kuitenkin riittämättömänä ja näkivät, että harmonisointikustannuksia pitäisi ottaa huomioon laajemmin
- Teknisluonteisempiin ehdotuksiin kuten valtion siirtymätasauksesta rahoittaman osuuden huomioon ottamiseen rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa ei otettu kantaa
- Kertakorvausta koskevia muutoksia kannatettiin
 - Kysyttiin, eikö olisi mahdollista maksaa korvaus jo vuoden 2023 puolella

Yliopistosairaalalisästä tulossa esitys tammikuussa

- Lausuntopalautteen perusteella ei löytynyt vielä hyväksyttävissä olevaa mallia
- Hallituksen asettama lainsäädäntösuunnitelmaa koordinoiva epävirallinen ministerityöryhmä linjasi 17.11.2022 yliopistosairaalalisän jatkovalmistelusta
- Sote-ministerityöryhmä hyväksyi 15.12.2022 luonnoksen lähetettäväksi lausunnoille:
 - Vuodesta 2024 rahoituslakiin uusi määräytymistekijä yliopistosairaalalisä, jolla osoitetaan rahoitusta yliopistosairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille näiden asukasmäärien suhteessa
 - Rahoitetaan rahoitusjärjestelmän ulkopuolelta valtion lisärahoituksena, jolloin ei vähennä muiden hyvinvointialueiden rahoitusta
 - Yliopistosairaalalisä olisi koko maan tasolla 116 miljoonaa euroa, joka lisättäisiin hyvinvointialueiden laskennalliseen rahoitukseen ja otettaisiin huomioon siirtymätasauksissa
- Luonnoksesta kuulemistilaisuus 16.12.2022 (hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä, THL ja ministeriöt)
- Lausuntopalvelussa ollut lausuttavana ajalla 16.12.2022 - 9.1.2023
- Tavoitteena saada esitys eduskuntaan tammikuun puolen välin jälkeen

Esityksen vaikutusarviot

Esityksen vaikutus siirtymätasauksiin

- Voimassa olevan rahoituslain mukaisesti laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välistä erotusta rajataan
 - +200 euroon asukasta kohti niillä alueilla joilla laskennallinen rahoitus on suurempaa kuin siirtyvät kustannukset.
 - -100 euroon asukasta kohti niillä alueilla joilla laskennallinen rahoitus on siirtyviä kustannuksia pienempää.
 - Vuodesta 2029 lukien pysyvien siirtymätasauksen nettomäärä on noin 92 milj. euroa, jonka valtio rahoittaa.
- Hyvinvointialueiden siirtymäkauden enimmäismuutosta esitetään muutettavaksi -50 euroon asukasta kohden. Vastaavasti siirtyväkauden porrastus muuttuisi vuodesta 2025 alkaen.
 - Esitetyllä muutoksella olisi vaikutusta niiden hyvinvointialueiden siirtymätasauksiin, joiden laskennallinen rahoitus on siirtyviä kustannuksia pienempää vuoden 2022 tasossa.
 - Esitys kasvattaisi siirtymätasauslisiä niin että valtion rahoitusosuus kasvaisi noin +70 miljoonalla eurolla vuodesta 2029 lukien verrattuna voimassa olevaan rahoituslakiin.
 - Lopulliset vaikutukset saadaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella.

Voimassa olevan rahoituslain mukainen siirtymäkausi

Siirtymäkausi 2023-2029, siirtymäkausi voimassa olevan rahoituslain mukaisesti.

Siirtymätasauksen määrä hyvinvointialueittain, euroa yhteensä.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Siirtymäkauden rajausta min/max							
euroa/asukas	+/- 0 €/as	+/- 10 €/as	+/-30 €/as	+/-60 €/as	+90/-75€/as	+150/-90 €/as	+200/-100 €/as
Helsinki	225 451 650	218 882 450	205 744 050	190 098 527	180 244 727	170 390 927	163 821 727
Vantaa ja Kerava	-5 927 238	-3 183 878	0	0	0	0	0
Länsi-Uusimaa	5 009 667	271 287	0	0	0	0	0
Itä-Uusimaa	-24 871 860	-23 889 320	-21 924 240	-19 131 715	-16 184 095	-10 288 855	-5 376 155
Keski-Uusimaa	16 737 148	14 743 848	10 757 248	7 823 959	4 834 009	1 844 059	0
Varsinais-Suomi	-83 630 286	-78 816 256	-69 188 196	-54 793 265	-40 351 175	-11 466 995	0
Satakunta	20 802 591	18 648 431	14 340 111	5 610 079	2 378 839	0	0
Kanta-Häme	-14 284 441	-12 578 671	-9 167 131	-4 237 142	0	0	0
Pirkanmaa	15 412 546	10 184 026	0	0	0	0	0
Päijät-Häme	-52 921 045	-50 863 335	-46 747 915	-41 282 369	-35 109 239	-22 762 979	-12 474 429
Kymenlaakso	21 744 750	20 116 630	16 860 390	10 688 157	8 245 977	5 803 797	4 175 677
Etelä-Karjala	7 284 376	6 015 166	3 476 746	0	0	0	0
Etelä-Savo	31 748 394	30 421 374	27 767 334	23 136 402	21 145 872	19 155 342	17 828 322
Pohjois-Savo	6 729 641	4 246 991	0	0	0	0	0
Pohjois-Karjala	-85 828 239	-84 192 869	-80 922 129	-78 768 230	-73 862 120	-64 049 900	-55 873 050
Keski-Suomi	-5 351 920	-2 625 750	0	0	0	0	0
Etelä-Pohjanmaa	-3 029 700	-1 108 200	0	0	0	0	0
Pohjanmaa	10 291 878	8 533 718	5 017 398	0	0	0	0
Keski-Pohjanmaa	-20 539 328	-19 859 448	-18 499 688	-15 467 458	-13 427 818	-9 348 538	-5 949 138
Pohjois-Pohjanmaa	-24 951 984	-20 813 684	-12 537 084	-296 930	0	0	0
Kainuu	9 820 952	9 104 312	7 671 032	3 576 724	2 501 764	1 426 804	710 164
Lappi	-49 697 552	-47 930 902	-44 397 602	-39 267 789	-33 967 839	-23 367 939	-14 534 689
Manner-Suomi yhteensä	-0	-4 694 080	-11 749 676	-12 311 050	6 448 902	57 335 723	92 328 429

Vaikutusarvio ehdotetusta siirtymäkauden muutoksesta

Siirtymäkausi 2023-2029, siirtymäkauden enimmäisrajaus ja porrastus HE 309/2022 mukaisesti.

Siirtymätasauksen määrä hyvinvointialueittain, euroa yhteensä.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Siirtymäkauden rajausta min/max euroa/asukas	+/- 0 €/as	+/- 10 €/as	+30/-20 €/as	+60/-30 €/as	+90/-40 €/as	+150/-50 €/as	+200/-50 €/as
Helsinki	225 451 650	218 882 450	212 313 250	209 806 127	203 236 927	196 667 727	196 667 727
Vantaa ja Kerava	-5 927 238	-3 183 878	0	0	0	0	0
Länsi-Uusimaa	5 009 667	271 287	0	0	0	0	0
Itä-Uusimaa	-24 871 860	-23 889 320	-21 924 240	-19 131 715	-16 184 095	-10 288 855	-5 376 155
Keski-Uusimaa	16 737 148	14 743 848	12 750 548	13 803 859	11 810 559	9 817 259	9 817 259
Varsinais-Suomi	-83 630 286	-78 816 256	-69 188 196	-54 793 265	-40 351 175	-11 466 995	0
Satakunta	20 802 591	18 648 431	16 494 271	12 072 559	9 918 399	7 764 239	7 764 239
Kanta-Häme	-14 284 441	-12 578 671	-9 167 131	-4 237 142	0	0	0
Pirkanmaa	15 412 546	10 184 026	4 955 506	0	0	0	0
Päijät-Häme	-52 921 045	-50 863 335	-46 747 915	-41 282 369	-35 109 239	-22 762 979	-12 474 429
Kymenlaakso	21 744 750	20 116 630	18 488 510	15 572 517	13 944 397	12 316 277	12 316 277
Etelä-Karjala	7 284 376	6 015 166	4 745 956	3 782 507	2 513 297	1 244 087	1 244 087
Etelä-Savo	31 748 394	30 421 374	29 094 354	27 117 462	25 790 442	24 463 422	24 463 422
Pohjois-Savo	6 729 641	4 246 991	1 764 341	0	0	0	0
Pohjois-Karjala	-85 828 239	-84 192 869	-80 922 129	-78 768 230	-73 862 120	-64 049 900	-55 873 050
Keski-Suomi	-5 351 920	-2 625 750	0	0	0	0	0
Etelä-Pohjanmaa	-3 029 700	-1 108 200	0	0	0	0	0
Pohjanmaa	10 291 878	8 533 718	6 775 558	2 596 573	838 413	0	0
Keski-Pohjanmaa	-20 539 328	-19 859 448	-18 499 688	-15 467 458	-13 427 818	-9 348 538	-5 949 138
Pohjois-Pohjanmaa	-24 951 984	-20 813 684	-12 537 084	-296 930	0	0	0
Kainuu	9 820 952	9 104 312	8 387 672	5 726 644	5 010 004	4 293 364	4 293 364
Lappi	-49 697 552	-47 930 902	-44 397 602	-39 267 789	-33 967 839	-23 367 939	-14 534 689
Manner-Suomi yhteensä	-0	-4 694 080	12 385 981	37 233 350	60 160 152	115 281 169	162 358 914

Hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitus muodostuu laskennallisesta rahoituksesta ja aluekohtaisesta siirtymätasauksesta

Hyvinvointialue	Laskennallinen rahoitus vuodelle 2023, euroa	Siirtymätasaus vuonna 2023, euroa	Rahoitus yhteensä vuonna 2023, euroa	Rahoitus yhteensä, €/as.	Siirtyvät kustannukset 2022, euroa	Rahoituksen kasvu 2022-2023, euroa	Rahoituksen kasvu 2022-2023, €/as.
Helsinki	2 357 768 921	225 451 650	2 583 220 572	3923	2 452 120 097	131 100 474	199
Vantaa+Kerava	963 934 815	-5 927 238	958 007 577	3466	899 696 346	58 311 231	211
Länsi-Uusimaa	1 629 435 946	5 009 667	1 634 445 613	3413	1 531 600 728	102 844 886	215
Itä-Uusimaa	386 696 401	-24 871 860	361 824 540	3652	337 979 177	23 845 363	241
Keski-Uusimaa	717 345 374	16 737 148	734 082 523	3637	686 702 530	47 379 992	235
Varsinais-Suomi	2 009 319 923	-83 630 286	1 925 689 637	3983	1 821 145 187	104 544 450	216
Satakunta	919 116 095	20 802 591	939 918 686	4386	894 869 480	45 049 206	210
Kanta-Häme	710 384 240	-14 284 441	696 099 799	4090	658 570 851	37 528 948	220
Pirkanmaa	2 091 019 197	15 412 546	2 106 431 744	3993	1 974 341 023	132 090 721	250
Päijät-Häme	885 872 609	-52 921 045	832 951 564	4061	786 482 406	46 469 158	227
Kymenlaakso	739 636 955	21 744 750	761 381 705	4718	726 233 920	35 147 785	218
Etelä-Karjala	534 745 058	7 284 376	542 029 434	4298	515 510 350	26 519 084	210
Etelä-Savo	635 845 720	31 748 394	667 594 114	5070	637 025 980	30 568 134	232
Pohjois-Savo	1 143 968 008	6 729 641	1 150 697 649	4633	1 086 488 911	64 208 738	259
Pohjois-Karjala	798 447 320	-85 828 239	712 619 081	4364	669 151 974	43 467 107	266
Keski-Suomi	1 103 500 284	-5 351 920	1 098 148 363	4027	1 037 146 717	61 001 647	224
Etelä-Pohjanmaa	857 272 092	-3 029 700	854 242 392	4455	807 709 053	46 533 339	243
Pohjanmaa	724 095 190	10 291 878	734 387 068	4172	694 088 275	40 298 793	229
Keski-Pohjanmaa	311 626 224	-20 539 328	291 086 896	4286	274 118 413	16 968 483	250
Pohjois-Pohjanmaa	1 708 592 375	-24 951 984	1 683 640 391	4051	1 583 462 305	100 178 086	241
Kainuu	359 009 539	9 820 952	368 830 491	5176	350 454 099	18 376 392	258
Lappi	906 928 223	-49 697 552	857 230 672	4857	808 683 176	48 547 495	275
Manner-Suomi yhteensä	22 494 560 512	0	22 494 560 512	4077	21 233 581 000	1 260 979 512	229

Hyvinvointialuekohtainen kertakorvaus

- **Vuoden 2023 TA22-tietojen mukainen rahoituslaskelma korjataan TP22-tiedoilla**
 - Päivitetään kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja viedään rahoituslaskelmaan
 - Koko maan rahoituksen taso lasketaan vuoden 2022 palveluluokkakohtaisten tilinpäätöstietojen mukaan
 - Aluekohtainen siirtymätasaus lasketaan uusiksi TP21-TP22-tietojen perusteella
 - Kertakorvauksen määrä koko maan tasolla on TA22-TP22 erotus korotettuna vuoden 2023 tasoon
- Kullekin alueelle vuonna 2023 maksetun rahoituksen (TA22) ja uuden laskelman mukaisen aluekohtaisen rahoituksen (TP22) erotus korvataan **kertakorvauksena**.
- Esityksen mukaan kertakorvaus kirjattaisiin vuodelle 2023
 - Vaikuttaisi alijäämän kattamisvelvollisuuden alkamiseen
 - Arvio aluekohtaisesta kertaerästä otettaisiin huomioon vuoden 2024 lainanottovaltuuspäätöksissä
 - Kertaerä maksettaisiin tammikuussa 2024

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

EEVA MÄENPÄÄ JA JENNI JAAKKOLA
VM/ KUNTA- JA ALUEHALLINTO-OSASTO
ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI